

Bruksela, 7 czerwca 2024 r.
(OR. en)

10679/24

PECHE 218

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	7 czerwca 2024 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2024) 235 final
Dotyczy:	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Zrównoważone rybołówstwo w UE: aktualna sytuacja i kierunki na 2025 r.

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2024) 235 final.

Zał.: COM(2024) 235 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 7.6.2024 r.
COM(2024) 235 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Zrównoważone rybołówstwo w UE: aktualna sytuacja i kierunki na 2025 r.

{SWD(2024) 139 final}

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Zrównoważone rybołówstwo w UE: aktualna sytuacja i kierunki na 2025 r.

1. WPROWADZENIE

W niniejszym komunikacie przedstawiono informacje na temat sytuacji europejskiego rybołówstwa, uzyskane w wyniku monitoringu w 2023 r. Przedstawiono w nim również wskazówki dotyczące wniosków Komisji i wyniki konsultacji z państwami trzecimi w sprawie uprawnień do połowów na 2025 r. Celem jest zwiększenie odporności rybaków, przyspieszenie odbudowy stad ryb do poziomów maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY) oraz zapewnienie utrzymania zdrowych stad na poziomie MSY.

W porównaniu z 2003 r. znacznie mniej stad ryb jest obecnie przełowionych. Rybacy odnoszą korzyści społeczno-gospodarcze wynikające z faktu, że od pewnego czasu stada są utrzymywane na zdrowszych poziomach. Jedną z głównych pozycji kosztów dla unijnej floty rybackiej w latach 2023–2024 była energia; miało to negatywny wpływ na uzyskiwane zyski, i to pomimo spadku cen paliw. Bieżące działania¹ proponowane przez Komisję w celu wsparcia transformacji energetycznej sektora rybołówstwa i akwakultury mają zatem zasadnicze znaczenie dla podniesienia jego odporności społeczno-gospodarczej przez wspieranie zmniejszania jego zależności od stosowania paliw kopalnych.

Kluczowe wyzwania w unijnym sektorze rybołówstwa i akwakultury, działania proponowane w celu sprostania tym wyzwaniom oraz potrzeba poprawy odporności unijnego sektora rybołówstwa zostały przedstawione w **pakiecie dotyczącym rybołówstwa i oceanów**²; następnie w wyniku intensywnego dialogu zgromadzono informacje od zainteresowanych stron. Obecnie nadszedł czas, aby wyjść poza te najpilniejsze wyzwania i potrzeby oraz przyjąć szerszą perspektywę i ocenić sytuację w unijnym sektorze rybołówstwa i akwakultury na podstawie dostępnych dowodów i opinii państw członkowskich oraz zainteresowanych stron. Opierając się na otrzymanych informacjach zwrotnych na temat pakietu oraz na temat zidentyfikowanych przez różne zainteresowane strony przeszkód utrudniających sprawne przejście na efektywność energetyczną w sektorze i pomyślnie wdrożenie wszystkich elementów WPRyb, Komisja rozpoczyna pełną ocenę rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa („rozporządzenie w sprawie WPRyb”)³.

Ocena ta będzie dotyczyć 10-letniego okresu (2014–2024) wdrażania rozporządzenia w sprawie WPRyb. Przeanalizowane zostaną zmiany w politykach dotyczących rybołówstwa, akwakultury, środowiska, handlu, rozszerzenia, zdrowia, dobrostanu zwierząt i badań

¹ COM(2023) 100 final.

² COM(2023) 100 final; COM(2023) 101 final; COM(2023) 102 final; COM(2023) 103 final.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE.

naukowych, a także ostatnie wydarzenia polityczne, zmieniający się kontekst geopolityczny oraz wpływ tych czynników na unijną politykę rybołówstwa. Ocena obejmuje również przekształconą dynamikę stosunków w dziedzinie rybołówstwa w zewnętrznym wymiarze wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb), w tym wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE oraz stosunki z państwami nadbrzeżnymi i pomiędzy nimi w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego. Ma to zasadnicze znaczenie dla zapewnienia kompleksowego obrazu funkcjonowania rozporządzenia i instrumentów oraz przygotowania warunków na nadchodzące lata.

2. POSTĘPY W OSIĄGANIU ZRÓWNOWAŻONEGO RYBOŁÓWSTWA W UE

Stado jest poławiane w sposób zrównoważony na swoim poziomie MSY, jeżeli stosunek między rzeczywistą śmiertelnością połowową (F) a śmiertelnością połowową na poziomie MSY (F_{MSY}) jest mniejszy lub równy 1⁴. Dzięki działaniom podjętym przez rybaków i administrację krajową oraz zobowiązaniu Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji do odpowiedzialnego zarządzania połowami, rybołówstwo w UE stało się bardziej zrównoważone i znacznie mniej stad jest przełowionych.

Misja UE w zakresie odbudowy naszych oceanów i zasobów wodnych⁵ do 2030 r. przyczynia się do opracowania szerokiego wachlarza rozwiązań służących ochronie i odbudowie ekosystemów morskich i słodkowodnych oraz ich różnorodności biologicznej, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniu i wspieraniu zrównoważonego rybołówstwa. W związku z tym przyczynia się ona również do realizacji morskiego planu działania UE⁶.

Każdego roku Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) aktualizuje dostępne informacje na temat poziomów stad ryb w stosunku do celów wspólnej polityki rybołówstwa. W 2003 r. średnia śmiertelność połowowa w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego⁷ była o 53 % **wyższa** od celu F_{MSY} . Z najnowszej oceny wynika, że wskaźnik śmiertelności połowowej stopniowo spada i w 2022 r. osiągnął poziom 42 % **poniżej** F_{MSY} . W ramach tej średniej występują znaczne różnice. 25 stad jest nadal poławianych powyżej F_{MSY} , natomiast 58 stad poławia się w obrębie tej wartości. Wskaźniki śmiertelności połowowej znacznie spadły na wszystkich obszarach, osiągając najniższy poziom na **obszarach przybrzeżnych Zatoki Biskajskiej i Półwyspu Iberyjskiego** oraz w przypadku **szeroko rozproszonych stad** (np. makreli, błękitka, ostroboka i śledzia). Na Morzu Północnym średni wskaźnik śmiertelności jest nadal wyższy niż na innych obszarach.

Na **Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym** mediana F/F_{MSY} osiągnęła szczytowy poziom 1,90 w 2007 r., a następnie ustabilizowała się na poziomie 1,87 w latach 2008–2011 i od tego czasu maleje. W ciągu ostatnich trzech lat współczynnik F/F_{MSY} spadł z 1,59 do 1,20 w 2022 r., osiągając najniższy poziom od 2003 r. Tendencja ta jest spójna we wszystkich

⁴ Szczegółowa analiza F_{MSY} i stanu stad ryb pod względem biomasy we wszystkich basenach morskich znajduje się w sekcji 1 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu komunikatowi.

⁵ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_pl

⁶ COM(2023) 102 final.

⁷ W tej sekcji termin „północno-wschodnia część Oceanu Atlantyckiego” odnosi się do stad na obszarze 27 Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).

podregionach. Presja połowowa na Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym jest jednak nadal o 20 % wyższa od mediany uznanej za zrównoważoną.

Średnio liczebność stad w północno-wschodnim Atlantyku mieści się obecnie w zakresie zgodnym z celami polityki w zakresie wskaźnika śmiertelności połowowej. Chociaż w 2023 r. poczyniono znaczne postępy w osiąganiu zrównoważonego rozwoju, konieczne są dalsze postępy, zwłaszcza na Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym.

Środowisko naukowe aktywnie bada, w jakim stopniu czynniki inne niż rybołówstwo, takie jak ocieplenie oceanów, zakwaszenie, zanieczyszczenie i odtlenianie mórz, mogły obniżyć wydajność rybołówstwa, niemniej nadal istnieją luki w wiedzy. Z pewnym prawdopodobieństwem można przypuszczać, że oprócz spowodowanych klimatem zmian w rozmieszczeniu gatunków⁸ zmianie uległy także gatunki planktoniczne oraz pora i zasięg zakwitów planktonu⁹. W latach 2015–2019 odnotowano również znaczne zmniejszenie liczebności planktonu¹⁰ oraz dopływu składników odżywczych pochodzących z gruntów¹¹. Zmiany te mogły negatywnie wpłynąć na produktywność stad ryb.

W basenie Morza Śródziemnego obszary środkowo-wschodnie uznaje się za bardziej narażone na zmianę klimatu ze względu na zwiększoną presję ze strony inwazyjnych gatunków tropikalnych (takich jak gatunki objęte migracją lessepską i inne gatunki), wyższe temperatury wody i mniejszą cyrkulację oceaniczną, co prowadzi do niższych poziomów rozpuszczonego tlenu.

2.1. Uprawnienia do połowów w 2024 r.

Uprawnienia do połowów stanowią ważny instrument zrównoważonego zarządzania zasobami rybnymi. W Atlantyku, Morzu Bałtyckim i Skagerrak/Kattegat uprawnienia do połowów są głównie ustalone jako limity połowowe (określane również jako całkowite dopuszczalne połowy (TAC)).

Sytuacja środowiskowa w Morzu Bałtyckim i jego rzekach jest dramatycznie odmienna od sytuacji w innych basenach morskich i nadal ma wpływ na stada ryb i ich rozwój. Morze Bałtyckie jest obecnie narażone na **liczne presje**, które doprowadziły do spadku różnorodności biologicznej¹². Presje te obejmują eutrofizację związaną z dopływem składników odżywczych i utrzymujące się wysokie poziomy substancji zanieczyszczających.

⁸ [Zmiana klimatu a wspólna polityka rybołówstwa – Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/fisheries/press-room/en/2023-08-23-press-release-10)

⁹ Dryfujące mikroskopijne algi i zwierzęta stanowią podstawę łańcucha pokarmowego dla gatunków pelagicznych i są bezpośrednim lub pośrednim źródłem pokarmu dla ryb, skorupiaków i ptaków morskich. <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>

¹⁰ <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>

¹¹ <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>

¹² Sprawozdanie HELCOM na temat stanu jakości za 2023 r. (HOLAS 3): <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2023/10/State-of-the-Baltic-Sea-2023.pdf>

Częściowo wynika to z niewdrożenia przepisów UE¹³. Jednym z możliwych rozwiązań opartych na zasobach przyrody jest wykorzystanie małży, które mogą szybko odwrócić eutrofizację, zregenerować odtlenione „strefy martwych wód” i sekwestrować węgiel tak skutecznie, jak lasy na lądzie. Oprócz tych zewnętrznych presji istotną rolę w spadku liczebności stad ryb w Morzu Bałtyckim mogą również odgrywać niedociągnięcia we wdrażaniu przepisów UE dotyczących ważenia i rejestrowania połowów.

Cztery z dziesięciu rodzajów połowów (śledź atlantycki, oba stada dorsza i łosoś w głównym basenie) w Morzu Bałtyckim nie są już docelowymi połowami i mogą być wyładowywane wyłącznie jako przyłów. Pozostałe docelowe połowy obejmują inne stada gatunków pelagicznych (szprot i śledź w środkowej części Morza Bałtyckiego, Zatoce Botnickiej i Zatoce Ryskiej) oraz gładzie, w przypadku których limity połowowe ustalono zgodnie z MSY, a także łososa w Zatoce Botnickiej i Zatoce Fińskiej, w przypadku którego limity połowowe ustalono zgodnie z podejściem ostrożnościowym.

W wieloletnim planie dotyczącym Morza Bałtyckiego¹⁴ zapewniono wiele narzędzi, które mają pomóc w odbudowie zagrożonych stad ryb, w tym zawieszenie docelowych połowów, ustalenie TAC poniżej maksymalnych zalecanych poziomów, zamknięcie w okresie tarła i ograniczenie połowów rekreacyjnych. Dopóki jednak państwa członkowskie nie będą w pełni stosować i nie wdrożą przepisów UE, stada ryb nie zostaną odbudowane. W deklaracji ministerialnej „Nasz Bałtyk 2020” podjęto zobowiązanie do pełnego wdrożenia prawa UE; ma to obecnie kluczowe znaczenie¹⁵. Druga edycja projektu „Nasz Bałtyk” odbyła się 29 września 2023 r., włącznie ze sprawozdaniem z postępów w realizacji zobowiązań podjętych w 2020 r.¹⁶

Aby przezwyciężyć wpływ zanieczyszczenia, eutrofizacji i zmiany klimatu na ekosystemy morskie, rybołówstwo i akwakulturę, wszelkie działania należy oprzeć na danych od środowiska naukowego. Dzięki nauce decydenci mogą podejmować świadome decyzje i w pełni realizować **podejście ekosystemowe do zarządzania rybołówstwem i akwakulturą**, stanowiące jedną z kluczowych zasad WPRyb i najlepszy sposób osiągnięcia jej celów.

Wody UE w **Atlantyku i Skagerrak/Kattegat** cechuje mniejsza presja na stada ryb i inne warunki środowiskowe. W tych basenach morskich UE zarządzała 29 stadami ryb w sposób zrównoważony, co przyniosło wiele pozytywnych rezultatów, włącznie ze wzrostem TAC w przypadku pięciu stad w 2024 r. Rybacy w Zatoce Biskajskiej dokładali znacznych starań,

¹³ W szczególności dyrektywy azotanowej, dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy siedliskowej i dyrektywy ptasiej, dyrektywy ramowej w sprawie odpadów, dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich, dyrektywy w sprawie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zintegrowanej polityki morskiej oraz wspólnej polityki rolnej.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139 z dnia 6 lipca 2016 r. ustanawiające wieloletni plan w odniesieniu do stad dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim oraz połowów eksploatujących te stada, zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2187/2005 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1098/2007 (Dz.U. L 191 z 15.7.2016, s. 1).

¹⁵ https://commission.europa.eu/system/files/2020-09/ministerial_declaration_our_baltic_conference.pdf

¹⁶ <https://op.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/2e76afa1-5695-11ee-9220-01aa75ed71a1>

aby dobrze zarządzać stadami ryb, co doprowadziło do zarządzania połowami zgodnie z MSY przez szereg lat, jak wykazano w sprawozdaniu STECF z 2022 r. Pomimo tych wysiłków odnotowano jednak na tym obszarze znaczny spadek uprawnień do połowów na 2024 r. ze względu na prawny obowiązek utrzymania poziomów MSY.

Większość stad w UE jest obecnie eksploatowana wspólnie z **państwami nadbrzeżnymi w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego**. W odniesieniu do ponad 85 TAC **współdzielonych ze Zjednoczonym Królestwem**, UE i Zjednoczone Królestwo uzgodniły TAC na 2024 r. na podstawie najlepszych opinii naukowych, w terminie określonym w umowie o handlu i współpracy¹⁷. Większość TAC została ustalona zgodnie z MSY, dla których dostępne były opinie. W przypadku dziesięciu stad Międzynarodowa Rada Badań Morza (ICES) wydała na 2024 r. opinię zalecającą połowy na poziomie zerowym. W przypadku dziewięciu z tych stad UE i Zjednoczone Królestwo uzgodniły ustalenie niskich TAC dla przyłowów na 2024 r., aby zapobiec blokadom połowów wielogatunkowych, zgodnie z ramami prawnymi UE. W przypadku jednego stada UE i Zjednoczone Królestwo uzgodniły ustalenie TAC na 2024 r. w ramach monitorowania naukowego, zgodnie z opinią ICES w sprawie TAC¹⁸.

Poprawa zarządzania wspólnie eksploatowanymi stadami uzgodniona przez UE i Zjednoczone Królestwo w ramach Specjalnego Komitetu ds. Rybołówstwa, w szczególności dostosowanie obszarów zarządzania do jednostek oceniających stosowanych przez ICES, miała zasadnicze znaczenie dla poprawy zrównoważonego zarządzania wspólnie eksploatowanymi stadami i osiągnięcia szybkiego i zadowalającego porozumienia¹⁹.

Większość stad eksploatowanych wspólnie przez **UE, Norwegię i Zjednoczone Królestwo** na Morzu Północnym wykazuje tendencję pozytywną. W odniesieniu do 2024 r. UE, Norwegia i Zjednoczone Królestwo zgodziły się, aby ustalić TAC dla tych stad zgodnie z opinią dotyczącą MSY. W ramach uzgodnień w sprawie TAC zwiększono poziom w odniesieniu do dorsza atlantyckiego; ze względów ostrożności poziom ten ustalono wcześniej poniżej poziomu określonego w opinii dotyczącej MSY. TAC dla dwóch innych stad ustalono poniżej wartości punktu MSY w celu uwzględnienia ich oddziaływania na stada dorsza w połowach wielogatunkowych. TAC dla śledzia w Morzu Północnym ustalono zgodnie z opinią naukową, a strony zgodziły się na utrzymanie limitów połowowych w cieśninach Skagerrak i Kattegat w celu złagodzenia wpływu na wyczerpane stado śledzia w zachodnim Bałtyku. TAC dla dwóch ocenionych **stad zarządzanych dwustronnie**

¹⁷ Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz.U. L 149 z 30.4.2021, s. 10).

¹⁸ Pisemny protokół konsultacji w sprawie połowów między Zjednoczonym Królestwem a Unią Europejską na 2024 r.: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2023-12/2024-eu-uk-fisheries-consultations_en.pdf.

¹⁹ Protokoły z posiedzeń Specjalnego Komitetu ds. Rybołówstwa są dostępne na stronie internetowej: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement/specialised-committee-fisheries_en.

z Norwegią w cieśninach Skagerrak i Kattegat ustalono zgodnie z opinią dotyczącą MSY lub opinią wydaną z zachowaniem zasady ostrożności²⁰.

Jeśli chodzi o makrelę, błękitka i śledzia atlantycko-skandynawskiego, stada **szeroko rozproszone** w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego²¹, państwa nadbrzeżne²² uzgodniły ustalenie ogólnych TAC na 2024 r. na poziomie MSY. Jednak wobec braku ustaleń dotyczących podziału oraz z powodu jednostronnych działań niektórych stron, w tym nadmiernych transferów w ciągu roku, suma kwot od państw nadbrzeżnych i stron prowadzących połowy nadal przekracza całkowite uzgodnione TAC. Zagraża to dalszemu zrównoważeniu tych stad, utrudnia postępy w zawieraniu porozumień między państwami nadbrzeżnymi i ogólnie osłabia współpracę w tych dziedzinach. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do osiągnięcia zrównoważonego rezultatu rozmów na temat śledzia. Nadal aktywnie angażuje się w rozmowy z innymi państwami nadbrzeżnymi i stronami zajmującymi się rybołówstwem w celu wypracowania nowych kompleksowych rozwiązań dotyczących zrównoważonego zarządzania tymi stadami.

Morze Śródziemne i Morze Czarne charakteryzują się połowami wielogatunkowymi, z wieloma stadami eksploatowanymi wspólnie z państwami trzecimi. W przypadku niektórych stad wskaźnik śmiertelności połowowej zbliżył się do zrównoważonego poziomu. W 2021 r. 26 stad osiągnęło poziom F_{MSY} lub niższy, ale 38 stad jest nadal poławianych powyżej zrównoważonych poziomów. Należy kontynuować działania mające na celu zmniejszenie nakładu połowowego i osiągnięcie MSY. W tym celu państwa muszą realizować wieloletni plan dotyczący zachodniej części Morza Śródziemnego („West Med MAP”)²³ i strategię Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM) 2030²⁴. Uprawnienia do połowów na 2024 r. są zgodne z obszernym zestawem środków przyjętych w rozporządzeniu w sprawie uprawnień do połowów z 2023 r. w celu wdrożenia planu wieloletniego West Med.

W okresie przejściowym **West Med MAP** przyjmuje się **zintegrowane podejście**, aby osiągnąć cel MSY do 2025 r. w ramach uprawnień do połowów na 2024 r.²⁵ Podejście to

²⁰ Protokół z zakończenia konsultacji połowowych między Norwegią a Unią Europejską w sprawie regulacji połowów w cieśninach Skagerrak i Kattegat na 2024 r.: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/document/download/675ccb20-4b1c-456e-b13c-8e7b853002e3_en?filename=2023-12-08-EU-NO-Skagerrak-Agreed-Record-2024.pdf.

²¹ <https://www.ices.dk/community/groups/pages/wgwide.aspx> – grupa robocza ds. szeroko rozproszonych stad (ang. Working Group on Widely Distributed Stocks, WGWIDE) gromadzi i analizuje dane dotyczące dużych stad gatunków pelagicznych, a także innych szeroko rozproszonych i masowo migrujących gatunków.

²² Państwa nadbrzeżne w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego zarządzające tymi stadami to państwa członkowskie Unii Europejskiej, Zjednoczone Królestwo, Norwegia, Islandia, Wyspy Owcze, Grenlandia i Federacja Rosyjska.

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1022 z dnia 20 czerwca 2019 r. ustanawiające plan wieloletni połowów eksploatujących stada denne w zachodniej części Morza Śródziemnego i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 508/2014 (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 1).

²⁴ Strategia GFCM 2030 na rzecz zrównoważonego rybołówstwa i akwakultury w Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym. <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cb7562en>.

²⁵ Rozporządzenie Rady (UE) 2024/259 z dnia 10 stycznia 2024 r. ustalające uprawnienia do połowów na 2024 rok w odniesieniu do niektórych stad i grup stad ryb w Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym (Dz.U. L, 2024/259, 11.1.2024).

oparte jest na narzędziach zarządzania i rozwijaniu mechanizmu kompensacji, który promuje stosowanie bardziej selektywnych narzędzi połowowych i zamykanie obszarów dla połowów. Zachęca się państwa członkowskie do dalszego korzystania z tego mechanizmu. Rada ustanowiła również maksymalne limity połowowe na 2024 r. dla najbardziej przełowionych krewetek głębokowodnych i utrzymała limity połowów przy użyciu takli.

Intensywne prace w ramach **GFCM**, wspierane przez konsekwentne stanowisko UE na forum regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO), doprowadziły do przyjęcia istotnych decyzji. Przede wszystkim opracowano dwa wieloletnie plany zarządzania, przyjęto maksymalne limity połowowe dla koryfeny w Morzu Śródziemnym, skonsolidowano środki zarządzania węgorzem europejskim w Morzu Śródziemnym we wszystkich siedliskach, w tym w wodach słodkich, oraz przyjęto dalsze środki mające na celu zmniejszenie śmiertelności połowowej węgorza szklatego.

GFCM kontynuowała również wdrażanie dwóch długoterminowych planów zarządzania dotyczących Adriatyku w celu zapewnienia wysokiego długoterminowego odłowu zgodnego z MSY. W celu dalszej realizacji planu wieloletniego dotyczącego małych gatunków pelagicznych GFCM ustanowiła niższe limity połowowe na 2024 r. dla sardeli i sardynek oraz zamrozenie zdolności połowowej trawlerów pelagicznych i okrężnicowców. Jeśli chodzi o plan wieloletni dotyczący stad dennych w Adriatyku, GFCM ustaliła maksymalny limit nakładu połowowego zarówno dla trawlerów dennych, jak i trawlerów poławiających włokiem rozprzowym, aby osiągnąć MSY w 2026 r. dla wszystkich pięciu kluczowych stad (morszczuka europejskiego, homarca, soli, krewetki głębokowodnej różowej i barweny). Niższe limity połowowe przyjęto w ramach czterech planów wieloletnich dotyczących zarządzania krewetkami głębokowodnymi w Morzu Jońskim, Basenie Lewantyńskim i Cieśninie Sycylijskiej (w tym zarządzanie nakładem połowowym w odniesieniu do morszczuka). GFCM przyjęła limity połowowe dla koralu czerwonego. W przypadku Morza Czarnego ustalono TAC dla turbota w ramach planu GFCM oraz unijną kwotę autonomiczną dla szprota.

UE zgodziła się na środki dotyczące **węgorza europejskiego²⁶ w wodach morskich i sąsiadujących z nimi wodach słonawych w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego (w tym na Morzu Bałtyckim)**, z kontynuacją sześciomiesięcznego okresu zamkniętego. Zgodziła się również, aby okres zamknięty zbiegł się w czasie z migracją osobników młodocianych i dojrzałych węgorzy pływających między morzem a rzekami. Środki te będą podlegać zwiększonemu monitorowaniu w 2024 r. Komisja będzie nadal monitorować postępy we wdrażaniu środków zawartych we wspólnej deklaracji²⁷ w sprawie wzmocnienia odbudowy zasobów węgorza europejskiego, podpisanej przez Komisję i niektóre państwa członkowskie²⁸.

²⁶ Art. 13 rozporządzenia (UE) 2024/257.

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5374-2023-ADD-1-REV-1/pl/pdf>

²⁸ Austria, Chorwacja, Cypr, Estonia, Finlandia, Grecja, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Malta, Niemcy, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Węgry.

3. STAN FLOTY RYBACKIEJ UE

Państwa członkowskie muszą utrzymać floty poniżej krajowych pułapów ustalonych w odniesieniu do ładowności statków (pod względem pojemności brutto (GT) i mocy silników (kW)). Państwa członkowskie, w których pewne segmenty floty wykazują brak równowagi, muszą przedstawić plany działania określające cele dostosowawcze oraz narzędzia mające na celu przywrócenie równowagi w jasno określonych ramach czasowych. Zdolności połowowe, które zostały wycofane z wykorzystaniem pomocy publicznej, nie mogą zostać zastąpione²⁹.

Od 2022 r. liczba statków, pojemność brutto i moc silników zmniejszyły się odpowiednio o 0,44 %, 0,52 % i 0,10 %. W rezultacie według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. unijna flota rybacka³⁰ składała się z 71 608 statków o pojemności brutto 1 305 115 GT i mocy 5 226 554 kW.

Państwa członkowskie wskazały w swoich sprawozdaniach za 2023 r., że ich floty są utrzymywane poniżej pułapów i spełniają wymogi art. 22 rozporządzenia w sprawie WPRyb. Istnieją jednak obawy co do dokładności i wiarygodności danych stanowiących podstawę sprawozdań krajowych oraz co do dokładności planów działania państw członkowskich. Niektóre państwa członkowskie nie uważają, że konieczne jest przedkładanie planów działania, mimo że w ich flotach niektóre segmenty mają wskaźniki „czerwone”,³¹ wskazujące na brak równowagi w tych segmentach.

W ocenie, czy dana flota wykazuje równowagę, stosuje się różne parametry. Na przykład nierentowne lub niedostatecznie wykorzystywane segmenty floty mogą wskazywać na to, że segmenty floty są cyklicznie lub stale cumowane i nieaktywne. Podobnie, gdy wiele statków spędza mniej czasu na połowach, niż jest to możliwe, taki segment floty może być zbyt duży w odniesieniu do dostępnych zasobów, z których korzystają statki.

Dla kilku segmentów nadal brakuje danych pozwalających na pełną ocenę ich równowagi. Zachęca się państwa członkowskie do zwiększenia wysiłków w zakresie gromadzenia danych, zwłaszcza dotyczących obszarów, dla których informacje są ograniczone, takich jak regiony najbardziej oddalone. W tym celu Komisja pracuje nad przyjęciem specjalnych wytycznych dotyczących oceny równowagi niektórych segmentów floty w regionach najbardziej oddalonych, wprowadzających alternatywne metody, które należy stosować przy opracowywaniu niektórych wskaźników wykorzystywanych do oceny równowagi.

²⁹ Art. 22 rozporządzenia w sprawie WPRyb – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE.

³⁰ W tym flota dokonująca połowów w regionach najbardziej oddalonych.

³¹ Wskaźniki „czerwone” pokazują segmenty floty, które nie są zrównoważone w odniesieniu do uprawnień do połowów. Wskaźnik „zielony” oznacza segment floty, który jest zrównoważony pod względem uprawnień do połowów.

W komunikacie z 2023 r. w sprawie WPRyb³² Komisja wezwała państwa członkowskie, aby zwiększyły przejrzystość i elastyczność zarządzania zdolnością połowową oraz aby rozważyły przeniesienie niewykorzystanej zdolności połowowej w celu przeprowadzenia inwestycji strukturalnych na statkach. W odniesieniu do tych segmentów floty, które nie wykazują równowagi, państwa członkowskie powinny przygotować nowe lub zaktualizowane plany działania w ramach swoich krajowych sprawozdań dotyczących floty.

4. WYNIKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Ceny paliw osiągnęły szczytowy poziom 1,2 EUR za litr w 2022 r., a następnie stopniowo spadały do 0,8–0,9 EUR za litr w pierwszym kwartale 2024 r. Przy obecnych cenach unijna flota rybacka może wytworzyć wartość dodaną brutto w wysokości około 2,5 mld EUR, pokryć koszty operacyjne oraz utrzymać miejsca pracy i wynagrodzenia około 122 000 rybaków. Jest to znaczna poprawa w porównaniu z 2022 r., kiedy większość unijnych flot rybackich nie była w stanie pokryć kosztów operacyjnych.

Chociaż ogólnie oczekuje się, że większość flot krajowych będzie rentowna w 2024 r., analiza społeczno-gospodarcza wskazuje, że wiele segmentów floty znajdzie się w trudnych warunkach; w szczególności dotyczy to tych segmentów, które są zależne od przelowionych stad i wykorzystują energochłonne narzędzia połowowe. Natomiast te segmenty floty, których działalność jest uzależniona od stad odławianych w sposób zrównoważony i które zwiększyły swoją efektywność energetyczną, zazwyczaj osiągają lepsze wyniki i generują wyższe wynagrodzenia dla załóg. Pokazuje to istotne korzyści społeczno-gospodarcze wynikające z ochrony stad i efektywności energetycznej unijnych flot rybackich.

Pomimo spadku cen paliw energia pozostaje jedną z głównych pozycji kosztów w unijnej flocie rybackiej w 2024 r. Ten słaby punkt wynika z wysokiego poziomu energochłonności i zależności od paliw kopalnych wielu flot. W tym kontekście w komunikacie w sprawie transformacji energetycznej unijnego sektora rybołówstwa i akwakultury³³ Komisja zaproponowała szereg działań, które mają pomóc sektorowi przyspieszyć transformację energetyczną i osiągnąć cel neutralności klimatycznej do 2050 r. Działania te obejmowały ustanowienie partnerstwa na rzecz transformacji energetycznej w unijnym sektorze rybołówstwa i akwakultury³⁴ oraz wydanie skierowanego do zainteresowanych stron i państw członkowskich przewodnika na temat najlepszych sposobów wykorzystania Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) oraz innych istniejących funduszy UE w celu wsparcia transformacji energetycznej.

5. OBOWIĄZEK WYŁADUNKU

Obowiązek wyładunku jest jednym z podstawowych elementów WPRyb. Jego celem jest zapewnienie zrównoważonej eksploatacji żywych zasobów morskich i zwiększenie połowów selektywnych, aby wyeliminować niechciane połowy i odrzuty.

³² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Wspólna polityka rybołówstwa dziś i jutro: pakt na rzecz rybołówstwa i oceanów paktem na rzecz zrównoważonego, opartego na nauce, innowacyjnego i sprzyjającego włączeniu społecznemu zarządzania rybołówstwem”, COM(2023) 103 final.

³³ COM(2023) 100 final (eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0100).

³⁴ [Partnerstwo na rzecz transformacji energetycznej – Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e300042c-3260-4f33-b0f8-90e00b05f92c/policy_document/Partnerstwo_na_rzecz_transformacji_energetycznej_-_Komisja_Europejska_europa.eu.pdf)

Państwa członkowskie stosują jednak głównie tradycyjne techniki monitorowania, takie jak inspekcje na morzu, inspekcje podczas wyładunku i nadzór z powietrza. Same te narzędzia nie są wystarczające do rozwiązania problemu nielegalnych odrzutów połowów podczas połowów na morzu³⁵, a faktycznie pewne przesłanki wskazują na nielegalne i nieudokumentowane odrzuty.

22 listopada 2023 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły nowe unijne przepisy dotyczące kontroli, które przyczynią się do skutecznego monitorowania przestrzegania obowiązku wyładunku³⁶. Obejmują one zobowiązanie większych statków, które stwarzają wysokie ryzyko nieprzestrzegania obowiązku wyładunku, do zainstalowania na pokładzie systemów zdalnego monitorowania elektronicznego, w tym kamer telewizji przemysłowej, najpóźniej do 10 stycznia 2028 r. Nowe przepisy nie wprowadzają jednak obowiązku stosowania kamer na pokładach statków o długości całkowitej poniżej 18 metrów. Należy zatem przeanalizować, w jaki sposób kontrolować te statki i w jaki sposób zapewnić przestrzeganie obowiązku wyładunku w przypadku wielu statków floty UE o długości poniżej 18 metrów oraz statków postrzeganych jako będące poniżej „wysokiego ryzyka”.

Dokładne rejestrowanie połowów ma zasadnicze znaczenie dla ocen stad, ponieważ naukowcy wykorzystują dane zgłaszane w dziennikach połowowych i gromadzone zgodnie z ramami gromadzenia danych³⁷ na potrzeby opracowywania opinii naukowych. Jak podkreślono w komunikacie w sprawie WPRyb z 2023 r.³⁸, dokładność danych ma również zasadnicze znaczenie dla ocen, które pomagają Komisji zdecydować, czy działania UE należy kontynuować, czy dostosować.

Obowiązek wyładunku oznacza również wymóg zapewnienia szczegółowej i dokładnej dokumentacji wszystkich rejsów połowowych³⁹ oraz, w stosownych przypadkach, wymóg odliczania połowów od kwot⁴⁰. Ważenie i rejestrowanie wyładowanych połowów jest niezbędne do monitorowania wykorzystania kwot i ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego zarządzania rybołówstwem. Z weryfikacji przeprowadzonych przez Komisję na przestrzeni

³⁵ Kilka państw członkowskich zgodziło się wziąć udział w koordynowanym przez Europejską Agencję Kontroli Rybołówstwa (EFCA) pilotażowym projekcie REM, aby poznać najlepsze praktyki w zakresie kontroli REM (jeden lub dwa statki na państwo członkowskie). Dania stosuje REM we flocie połowiącej homarca w cieśninie Kattegat, a Niemcy prowadzą w pełni udokumentowany program połowów na kilku statkach na Morzu Północnym. Żaden z projektów nie jest wykorzystywany do celów kontroli i egzekwowania przepisów.

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2842 z dnia 22 listopada 2023 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009, a także zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006 i (WE) nr 1005/2008 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139, (UE) 2017/2403 i (UE) 2019/473, w odniesieniu do kontroli rybołówstwa (Dz.U. L, 2023/2842, 20.12.2023).

³⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1004 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie ustanowienia unijnych ram gromadzenia danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania w sektorze rybołówstwa oraz w sprawie wspierania doradztwa naukowego w zakresie wspólnej polityki rybołówstwa oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 199/2008 (Dz.U. L 157 z 20.6.2017, s. 1).

³⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Wspólna polityka rybołówstwa dziś i jutro: pakt na rzecz rybołówstwa i oceanów paktem na rzecz zrównoważonego, opartego na nauce, innowacyjnego i sprzyjającego włączeniu społecznemu zarządzania rybołówstwem”, COM(2023) 103 final.

³⁹ Art. 15 ust. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013.

⁴⁰ Art. 15 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013.

kilku lat wynika, że państwa członkowskie nie zawsze dopilnowują, aby połowy wazono zgodnie z przepisami UE, oraz że często występują poważne błędy w sprawozdawczości dotyczącej faktycznie wyładowanych ilości.

Zainteresowane strony dokładają starań, aby rozwiązać te problemy. Projekty badawcze i współpraca między naukowcami i rybakami przyniosły cenne doświadczenia w zakresie bardziej selektywnych metod i narzędzi połowowych oraz zarządzania odrzutami zgodnie z przepisami dotyczącymi obowiązku wyładunku. Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR) oraz EFMRA zapewniają wsparcie finansowe na wykonywanie obowiązku wyładunku, przy wysokim wskaźniku pomocy publicznej. Na koniec 2023 r.⁴¹ państwa członkowskie wybrały 302 operacje o łącznym finansowaniu w ramach EFMRA wynoszącym 58,2 mln EUR na rzecz realizacji obowiązku wyładunku. Większość operacji miała na celu zwiększenie wartości dodanej lub poprawę jakości niezamierzonych połowów⁴², zmniejszenie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie i wyeliminowanie odrzutów⁴³.

Pięć lat po pełnym wejściu w życie obowiązku wyładunku, pomimo poczynionych wysiłków, potrzeba znacznie więcej starań w celu jego realizacji. W styczniu 2024 r. Komisja rozpoczęła badanie stanowiące podstawę oceny obowiązku wyładunku. W ramach badania zebrane zostaną dowody na potrzeby oceny wyników realizacji obowiązku wyładunku i ich przyczyn.

6. NAJWAŻNIEJSZE PRZESŁANIA I KIERUNKI WNIOSKÓW W SPRAWIE UPRAWNIEŃ DO POŁOWÓW W 2024 R.

6.1. Główny etap ustanawiania kolejnych uprawnień do połowów

Przygotowując wnioski w sprawie uprawnień do połowów na 2025 r., Komisja uwzględni ustalenia zawarte w wyroku wydanym przez Trybunał Sprawiedliwości w dniu 11 stycznia 2024 r. w sprawie C-330/22⁴⁴. Komisja będzie opierać swoje wnioski również na opiniach naukowych wydanych przez ICES i STECF, w tym dotyczących kwestii związanych z ekosystemami, jeżeli są one zawarte w opiniach naukowych, na decyzjach podjętych podczas negocjacji międzynarodowych z państwami trzecimi oraz decyzjach podjętych przez RFMO, a także na analizie społeczno-gospodarczej, i uwzględni wejście w życie stałej fazy planu wieloletniego West Med począwszy od stycznia 2025 r.

Komisja obejmie swoimi wnioskami jak najwięcej stad, biorąc pod uwagę dostępność i terminowość opinii naukowych.

⁴¹ Sprawozdanie z realizacji EFMRA z 2023 r., Dyrekcja Generalna ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa, publikacja w toku.

⁴² Art. 42 rozporządzenia w sprawie EFMR.

⁴³ Art. 38 i 39 rozporządzenia w sprawie EFMR.

⁴⁴ Wyrok z dnia 11 stycznia 2024 r., Friends of the Irish Environment (Possibilités de pêche supérieures à zéro), C-330/22, EU:C:2024:19. W wyroku Trybunał zajął stanowisko dotyczące ważności rozporządzenia Rady (UE) 2020/123 ustalającego uprawnienia do połowów na 2020 r. w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb, w związku z art. 9, 10, 15 i 16 rozporządzenia 1380/2013 oraz art. 1–5, 8 i 10 rozporządzenia (UE) 2019/472.

Komisja zachęca państwa członkowskie i zainteresowane strony do oceny wspomnianych opinii naukowych, kiedy tylko zostaną udostępnione publicznie. Zainteresowane strony mogą przekazywać Komisji informacje zwrotne lub zalecenia za pośrednictwem komitetów doradczych, organów krajowych oraz indywidualnie.

Począwszy od października Komisja przeprowadzi różne konsultacje ze Zjednoczonym Królestwem, Norwegią i innymi państwami nadbrzeżnymi. Celem jest zakończenie negocjacji w terminie umożliwiającym włączenie wyników konsultacji do obrad Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w grudniu 2024 r.

Oprócz określania uprawnień do połowów, Komisja będzie pracować przez cały rok, aby osiągnąć postępy w zakresie ustaleń dotyczących podziału szeroko rozproszonych stad między państwa trzecie, w odniesieniu do których nie ma takich ustaleń, aby zapewnić zrównoważony połów stad wspólnie eksploatowanych.

6.2.Ustalanie uprawnień do połowów w przypadku poszczególnych basenów morskich

W przypadku stad zarządzanych wyłącznie przez UE w **Morzu Bałtyckim, Skagerrak/Kattegat i Atlantyku** Komisja proponuje TAC i kwoty zgodne z MSY, gdy taka opinia będzie dostępna. W przypadku gdy plany zarządzania pozwalają na większą elastyczność w ustalaniu limitów połowowych, Komisja może proponować wykorzystanie górnego zakresu MSY w odniesieniu do zdrowych stad, w przypadku gdy zgodnie z opinią naukową będzie to konieczne do osiągnięcia celów określonych w wieloletnich planach zarządzania w szczególności połowami wielogatunkowymi. Jeżeli biomasa zmniejszy się tak bardzo, że znajdzie się poniżej bezpiecznych poziomów biologicznych, Komisja proponuje odbudowę stad i uwzględnienie działań naprawczych, zgodnie z każdym planem wieloletnim. Komisja skoncentruje się na działaniach mających na celu zapewnienie, aby inne kluczowe stada objęte tymi planami jak najszybciej otrzymały pełną opinię dotyczącą MSY.

W stosownych przypadkach Komisja dokona również odliczenia od poziomu przewidzianego w opinii ICES wyłączeń *de minimis* lub wyłączeń z uwagi na wysoką przeżywalność. Komisja oceni także postępy państw członkowskich we wdrażaniu obowiązujących środków mających na celu ograniczenie przyłowów, które to środki przyjęto wraz z TAC wyłącznie nieuniknionego przyłowu w celu złagodzenia potencjalnych sytuacji wstrzymania połowu.

Tam, gdzie to możliwe, Komisja będzie kontynuować przechodzenie na system wieloletnich TAC w przypadku stad wyłącznie unijnych. W odniesieniu do dwóch stad wyłącznie unijnych ustalono wieloletnie TAC na lata 2024 i 2025. Przyczyni się to do zwiększenia wydajności i przewidywalności dla unijnej branży rybackiej w odniesieniu do stad wybranych w ścisłej konsultacji z państwami członkowskimi, zainteresowanymi stronami i ICES. Państwa członkowskie proszone są o sporządzenie wykazu priorytetowych stad, co do których zalecają dwuletnie TAC. Po przeprowadzeniu oceny Komisja zwróci się do ICES o ocenę zidentyfikowanych stad:

- i. na podstawie kryteriów wieloletnich opinii ICES;
- ii. pod względem wykonalności wieloletnich opinii; oraz

iii. pod względem możliwych skutków takich wieloletnich opinii.

Jeżeli chodzi o stada eksploatowane wspólnie ze **Zjednoczonym Królestwem, Norwegią i innymi państwami nadbrzeżnymi**, UE będzie stosować takie samo podejście, jak w przypadku stad wyłącznie unijnych. UE będzie opierać swoje stanowisko na najlepszych dostępnych opiniach naukowych, mając na celu ustalenie uprawnień do połowów zgodnie z poziomami MSY, a w stosownych przypadkach negocjując środki ochronne ze Zjednoczonym Królestwem, Norwegią i innymi państwami nadbrzeżnymi. Rada Unii Europejskiej będzie nadal współpracować ze Zjednoczonym Królestwem w zakresie wspólnych zobowiązań UE i Zjednoczonego Królestwa podjętych w ramach Specjalnego Komitetu ds. Rybołówstwa oraz ze Zjednoczonym Królestwem i Norwegią w celu realizacji trójstronnych zobowiązań podjętych z myślą o osiągnięciu zrównoważonego rybołówstwa i zarządzania wspólnie eksploatowanymi stadami. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do znalezienia trwałych, zrównoważonych i kompleksowych ustaleń dotyczących podziału szeroko rozproszonych stad, którymi zarządza wspólnie z innymi państwami nadbrzeżnymi.

W przypadku **Morza Śródziemnego i Morza Czarnego** konieczne jest, aby państwa członkowskie podejmowały działania na rzecz osiągnięcia celów określonych w unijnym West Med MAP i w planach GFCM, zgodnie ze strategią 2030. Komisja zachęca państwa członkowskie do wdrożenia środków towarzyszących w ramach programów EFMRA. 1 stycznia 2025 r. zakończy się okres przejściowy unijnego West Med MAP, który wejdzie wówczas w etap pełnego wdrożenia. Oznacza to, że jeśli stada przekraczają ostrożnościowe punkty odniesienia, można wykorzystać zakresy F_{MSY} planu wieloletniego do ewentualnego zastosowania elastycznych środków w odniesieniu do połowów wielogatunkowych. We wniosku dotyczącym uprawnień do połowów należy uwzględnić dostępne narzędzia zarządzania, zakresy F_{MSY} i mechanizm kompensacji w celu poprawy selektywności narzędzi połowowych i zamykania obszarów. STECF co roku ocenia postępy w realizacji planu wieloletniego. Komisja rozpoczęła również prace nad każdym aspektem zrównoważonego rozwoju w celu przedstawienia w lipcu 2024 r. sprawozdania na temat oddziaływania West Med MAP na stada i odnośne połowy.

Wspólna eksploatacja stada jest również niezbędna do zapewnienia zrównoważonych połowów na wodach międzynarodowych i wyrównania warunków działania na Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym. W związku z tym wniosek w sprawie uprawnień do połowów na 2025 r. obejmie obecne środki GFCM i dodatkowe środki, które zostaną przyjęte na corocznym posiedzeniu GFCM w listopadzie, w tym ważne środki służące wdrożeniu planów wieloletnich dotyczących małych gatunków pelagicznych i gatunków dennych w Adriatyku oraz środki długoterminowe w odniesieniu do węgorza europejskiego i koralu czerwonego. Jeżeli chodzi o gatunki z Morza Czarnego, Komisja proponuje TAC i kwoty dla turbota i szprota, zgodnie ze środkami, które zostaną przyjęte na corocznym posiedzeniu GFCM, w oparciu o wyniki badań pilotażowych i programów badawczych GFCM.

Postępy poczynione w odniesieniu do Morza Śródziemnego i Morza Czarnego należy kontynuować i przyspieszyć, opierając się na wynikach konferencji wysokiego szczebla GFCM z października 2023 r. i Forum Rybołówstwa w 2024 r. Należy podjąć bardziej

ukierunkowane działania na szczycie GFCM/FAO poświęconym jednolitym ramom wsparcia (lipiec 2024 r.) i Regionalnej Konferencji Akwakultury (grudzień 2024 r.). Będą to ważne kamienie milowe w procesie przygotowania kolejnej deklaracji ministerialnej w ramach inicjatywy MedFish4Ever na następną konferencję ministerialną w 2026 r. Wszystkie państwa członkowskie muszą kontynuować działania mające na celu osiągnięcie zrównoważonych połowów, ponieważ jest to podstawa odpornego sektora rybołówstwa i ochrony ekosystemów w tych basenach morskich.

Pilnie potrzebna jest poprawa ochrony **węgorza europejskiego**. Oprócz ścisłego monitorowania wdrażania uprawnień do połowów na 2024 r. i oceny środków na 2025 r. w odniesieniu do wód morskich Komisja ponownie wzywa państwa członkowskie, w ramach morskiego planu działania UE, do aktualizacji ich planów gospodarowania zasobami węgorza przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie węgorza europejskiego⁴⁵, zgodnie z ich zobowiązaniami przewidzianymi w unijnym prawie ochrony środowiska. Istotne jest zintensyfikowanie działań w odniesieniu do wód śródlądowych w celu stworzenia równych warunków działania, ponieważ wskaźnik śmiertelności węgorzy w wodach śródlądowych jest znaczny i wymaga pilnych działań naprawczych. Aby ułatwić ten dialog i proces, 24 kwietnia 2024 r. Komisja zorganizowała warsztaty techniczne na temat zarządzania zasobami węgorza w kontekście morskiego planu działania. GFCM pracuje obecnie nad przyszłymi długoterminowymi środkami dotyczącymi węgorza europejskiego, które obejmują wszystkie siedliska, w tym wody śródlądowe.

7. WNIOSKI

Dzięki prowadzonym nieustannie działaniom w 2023 r. poprawił się ogólny zrównoważony charakter rybołówstwa UE. Dotyczy to w szczególności wód UE na Atlantyku. Sytuacja na Morzu Bałtyckim pozostaje jednak niezwykle niepokojąca, ponieważ populacje wcześniej ważnych stad komercyjnych nadal zmniejszają się pod presją z różnych źródeł. Jeśli chodzi o Morze Śródziemne i Morze Czarne, pomimo niedawnej poprawy stanu niektórych stad konieczne są dalsze działania i większe zaangażowanie, aby zaradzić sytuacji.

Zmiana klimatu wpływa na działalność człowieka i intensywność negatywnie oddziałujących czynników, a także na powiązania między nimi. Aby zaradzić presji wywieranej na stada ryb, państwa członkowskie muszą w pełni wdrożyć prawodawstwo UE, a wszystkie zainteresowane strony muszą podjąć wspólne działania w celu zmniejszenia obciążenia zasobów rybnych. UE walczy z zanieczyszczeniem morza, realizując szereg inicjatyw ustawodawczych i politycznych w szerszym kontekście planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń⁴⁶.

⁴⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1100/2007 z dnia 18 września 2007 r. ustanawiające środki służące odbudowie zasobów węgorza europejskiego.

⁴⁶ Zakres tych inicjatyw obejmuje określenie limitów dotyczących odpadów morskich, hałasu podwodnego, substancji biogenych i substancji zanieczyszczających zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej oraz wdrożenie środków ukierunkowanych na ich osiągnięcie. Zob. COM(2021) 400 final.

Celem wniosków Komisji dotyczących uprawnień do połowów w 2025 r. będzie umożliwienie odbudowy stad, konsolidacja stad ryb, w przypadku których osiągnięto zrównoważone poziomy, oraz zwiększenie odporności rybaków.

Dobrze prosperujący sektor gospodarki rybnej ma kluczowe znaczenie dla zachowania europejskich społeczności nadbrzeżnych i zarządzania przejściem na bardziej zrównoważone systemy żywnościowe. Jak określono w pakiecie dotyczącym rybołówstwa i oceanów, niezwykle istotne jest wspólne zaangażowanie w przygotowanie obszarów morskich i europejskiego rybołówstwa na przyszłość.

Komisja wzywa państwa członkowskie, komitety doradcze, zainteresowane strony i opinię publiczną do przekazania informacji zwrotnych na temat niniejszego komunikatu do dnia 31 sierpnia 2024 r.

PLANOWANY HARMONOGRAM PRAC⁴⁷

Termin	Działanie
Maj–listopad 2024 r.	Opinie naukowe ICES
Czerwiec–koniec sierpnia 2024 r.	Konsultacje publiczne dotyczące komunikatu
Koniec sierpnia 2024 r.	Przyjęcie przez Komisję wniosków w sprawie uprawnień do połowów w Morzu Bałtyckim
Połowa września 2024 r.	Przyjęcie przez Komisję wniosków w sprawie uprawnień do połowów w Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym
Październik–grudzień 2024 r.	Coroczne konsultacje w sprawie uprawnień do połowów ze stronami w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego
Październik 2024 r.	Posiedzenie Rady dotyczące uprawnień do połowów na Morzu Bałtyckim Konsultacje państw nadbrzeżnych w sprawie szeroko rozprzestrzenionych stad w północno-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego
Koniec października 2024 r.	Przyjęcie przez Komisję wniosków w sprawie uprawnień do połowów w Atlantyku/Morzu Północnym
4–8 listopada 2024 r.	Coroczne posiedzenie GFCM
12–15 listopada 2024 r.	Doroczne posiedzenie NEAFC
1 grudnia 2024 r.	Ocena STECF w sprawie stad oraz zalecenia dotyczące zarządzania
Grudzień 2024 r.	Posiedzenie Rady dotyczące uprawnień do połowów w Atlantyku/Morzu Północnym Posiedzenie Rady dotyczące wniosku w sprawie uprawnień do połowów w Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym

⁴⁷ W przypadku stad zarządzanych przez regionalne organizacje ds. rybołówstwa (RFMO) w wodach UE i w niektórych wodach nienależących do UE uprawnienia do połowów przyjmuje się po dorocznym posiedzeniu RFMO w drodze przeglądu rozporządzenia Rady ustalającego uprawnienia do połowów.